

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
ภายใต้ประชาคมอาเซียน

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

โดย

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กันยายน ๒๕๕๘

รายนามคณะผู้ศึกษา

อาจารย์กิตติพงศ์ กมลธรรมวงศ์ หัวหน้าคณะผู้ศึกษา

อ.ดร.นคร เสรีรักษ์ ผู้ศึกษา

คุณยุคลธร เตชะวนากร ผู้ศึกษา

บทคัดย่อ

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์โครงการ	2
1.3 เป้าหมายและขอบเขตของโครงการ	2
1.4 วิธีดำเนินการศึกษา	4
1.5 แผนการดำเนินการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
 บทที่ 2 หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและ กรอบข้อตกลงระหว่างประเทศ	 8
2.1 หลักการพื้นฐานในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	10
2.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data)	14
2.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับสหภาพยุโรป (European Union Directive 95/46/EC) และข้อตกลงรัฐสภายุโรป	16
2.4 กรอบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามของสหประชาชาติ (United Nations)	22
2.5 กรอบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ APEC	24
2.6 รูปแบบการตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในต่างประเทศ	29
 บทที่ 3 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประชาคมอาเซียน	 34
3.1 ภาพรวมของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประชาคมอาเซียน	34
3.2 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศอินโดนีเซีย	43
3.3 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศมาเลเซีย	46
3.4 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศฟิลิปปินส์	51
3.5 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศสิงคโปร์	55

สารบัญ

	หน้า
3.6 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย	59
3.6.1 พัฒนาการการตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย	61
3.6.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใน พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	90
3.6.3 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในร่างพ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... ที่เสนอโดย สขร.	93
3.6.4 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในร่างพ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ..... ที่เสนอโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	100
 บทที่ 4 กรณีศึกษาการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย	 112
4.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสิงคโปร์	113
4.2 การเตรียมความพร้อมก่อนการบังคับใช้กฎหมายของสิงคโปร์	115
4.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มองค์กรทางการค้าและอุตสาหกรรม	117
4.4 การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายไปยังประชาชนและองค์กรเอกชน	118
 บทที่ 5 ข้อเสนอแนะในการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยและการเตรียมความพร้อมของ สขร.	 121
5.1 ข้อเสนอแนะการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทย	121
5.2 การเตรียมความพร้อมของ สขร. ในการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	126
 บรรณานุกรม	 132

ภาคผนวก

- ก. ฐานข้อมูลกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มอาเซียนเพื่อใช้ในการ
เผยแพร่ของ สขร. 139
- ข. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกอาเซียน
ที่เป็นกรณีศึกษา 149
1. Law of The Republic of Indonesia Number 11 of 2008 Electronic Information
and Transactions (Indonesia)
 2. Personal Data Protection Act 2010 (Malaysia)
 3. Data Privacy Act of 2012 (Philippines)
 4. Personal Data Protection Act 2012 (Singapore)

บทคัดย่อ (Abstract)

ปัจจุบันในภูมิภาคอาเซียนประเทศที่ได้มีการตรากฎหมายที่ใช้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วมี 4 ประเทศ ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในรายงานฉบับนี้ ได้แก่ อินโดนีเซีย มี Law No.11 of 2008 (EIT Law) กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายกลางในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทุกประเภท แต่นอกจากกฎหมายฉบับนี้ก็ยังมีการคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะเรื่อง ได้แก่ Banking Law No.7 of 1992 และ The Capital Market Law No. 8 of 1995

มาเลเซีย เป็นประเทศแรกในอาเซียนที่ได้ประกาศใช้กฎหมายกลางในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล Personal Data Protection Act 2010 (PDPA) ฟิลิปปินส์ คือ Data Privacy Act of 2012 (REPUBLIC ACT NO. 10173) มีความมุ่งหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการติดต่อสื่อสารในภาครัฐและภาคเอกชน ประเทศสุดท้ายคือสิงคโปร์มี Personal Data Protection Act 2012 (No. 26 of 2012) เพิ่งมีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2014

ประเทศอื่นๆ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะแต่ก็มีกฎหมายที่มีบทบัญญัติคุ้มครองในบางเรื่อง ได้แก่ ประเทศไทยมี พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในภาครัฐ ประเทศเวียดนามในปี ค.ศ.2010 ได้มีการประกาศใช้ Law 59 ที่ถือว่าเป็นการคุ้มครองข้อมูลของผู้บริโภค Consumer Rights Protection Law ซึ่งมีผลวันที่ 1 กรกฎาคม 2011 ในประเทศบรูไนมีการคุ้มครองในส่วนกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องหมายการค้า กฎหมายลิขสิทธิ์ ในส่วนที่เป็นข้อมูลความลับทั่วไปก็ได้รับการคุ้มครองตามหลักกฎหมาย Common Law และหลัก Equity ขณะที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่ยังไม่มีความคืบหน้าในการเตรียมการออกกฎหมาย คือ เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา

สำหรับประเทศที่มีกฎหมายประกาศใช้แล้วได้กำหนดมาตรการที่สอดคล้องกับหลักการสากล เช่น หลักความยินยอม หลักการแจ้งวัตถุประสงค์ หลักความปลอดภัย โดยเฉพาะมาตรการเกี่ยวกับการส่งข้อมูลไปต่างประเทศ (transfer of data) ต่างมีการจำกัดประเภทของข้อมูลที่สามารถส่งต่อไปต่างประเทศ และกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับความยินยอมหรือให้มีหลักประกันว่าประเทศปลายทางนั้นมีมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ด้อยไปกว่าประเทศตน

เมื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงประสบการณ์ของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มประเทศอาเซียน 4 ประเทศ เราอาจสรุปถึงมีลักษณะสำคัญที่ค้นพบ คือ 1.การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล (standardization) 2.การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ 3.การยอมรับมาตรฐานสากล และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

คณะผู้ศึกษาเห็นว่าประเทศที่สามารถถือว่าเป็นตัวอย่างกรณีศึกษาที่ดีในการนำประสบการณ์มาเป็นบทเรียนในการเตรียมความพร้อมสำหรับการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยในอนาคต คือ ประเทศสิงคโปร์ ด้วยเหตุที่มีการวางระบบกลไกการบังคับใช้กฎหมาย การเตรียมความพร้อมให้กับหน่วยงานเอกชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเป็นอย่างดี และการสร้างเครือข่ายร่วมมือกับกลุ่มองค์กรทางการค้าและอุตสาหกรรม โดยสำนักงาน PDPC